

Modelinis laikraštis
"LIETUVA"
Išleista kas penkias savaites, Chicago, Ill.
Prenumerata ant metų
Amerikiečiai \$2.00
1 Uždav. \$1.00
"Lietuva" spausdina Kruša, Konstitucijos ir laisvės draugijos Lietuvių klubas, leidykla ir anglų kalba.
Uždavimas "Lietuva" reikia draugų ir pennerių prisidėti. Prisidėjimai priima adresuokito telis:
A. OLSZEWSKIS,
224 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English.
Subscription \$2.00 per year.
All communications must be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
224 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 35

CHICAGO, ILL., PĖTNYCZIA, 19 Rugsėj (September) 1902 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas X

Politiszkos žinios.

Amerika.

Sztraikai anglekasių traukia savo keliu ir jų galo ne matyt. Kad darbininkų reikalavimai teisingi, tą pripažino net rando komisorius, o vienog kastynių savininkai nėsirengia nusilenkti ir už tą neuolankumą reikia kęsti visiems Amerikos ūkėams. Antai Chicagoj prekės kietų anglių pasikėlė iki 25 dol., o minkszty iki 9 dol. už toną ir visi kraszo ūkėnai tas begėdiszkas prekes turi mokėti. Susitarę tarp savęs milijonieriai, paėmę ir savo rankas kontrolę valgio produktų, jųk tiešlogi badą galėtų įstumti visus ūkėsus, išsėmus žemdarbių. Priderystė, rodosi, turėtų but valdžij tokias a-normalizskas sanlygas taisyti, bet turinti valdžij savo rankose ne tik ne drysta nieko priesz susidraugavusius kapitalistus daryti, bet ne drysta pė žodžio isztarti. Kapitalistų tarnai, o terp jų ir musizskiai garbintojai aukso versio, per laikraszczius ir teip pasikalbėjimuose drysta kaltinti darbininkus ir tvirtinti, kad darbininkai privaolu nusilenkti ir sumazinti savo reikalavimus. Kaip gi darbininkai gali nusilenkti, jeigu jie, sunkiai dirbdami, ne gali iszdarbo savo szelmynų iszmaityti. Jeigu žmogus dirba, tai geidžia turėti tokį ūdarbį, kad už tektų ant iszmatinimo szelmynos, kad moterys ir vaikai nereikalautų badą kęsti. Ar gi tas reikalavimas ne teisingas? Kuomgi kapitalistai gali iszeisinti savo neuolankumą? Tuom vien, kad jie, stumdami vis į didesnį vargą dirbancias luomas, isz jų stengiasi spangus savo vergus padaryti, laukiančius vien kapitalistų malonės ir susimylėjimo, pasirengusius viską padaryti, ko tik darbavys pralobėlis nuo jų pareikalauti teiks. Darbininkai ant to ne gali sutikti ir nesutiks be kovos, už savo tiesas jie turi kovoti; ne ant jų reikia mesti ateakmą už neiszpaskytą pasikėlimą anglių prekių, bet ant kapitalistų ir ant jų reikalus apginančių žmonių balsais iszrinktų augszeciausių kraszo ūrėdinkų. Jie iszrinkti ne kapitalistų, kadangi tokių ne daug yra, bet darbininkų balsais, o vienog gaidina rinkėjus kareivių szvailsa, jeigu jie bandytų priesz kapitalistus ką nors daryti. Monopolij kapitalistų geriausiai apgina begėdiszkį muitai ant atgabenamų isz svetur reikalingiausių žmogui tavarų; muitus tuos jų ūdėjo dabartinė valdanti Amerikoj republikonų partija ir ji ne dabar, ant privertimo anglių kastynių savininkų iszpildyti teisingus darbininkų reikalavimus ne ant trumpo laiko ne sutinka muitus tuos sumazinti.

Pereitame szitmetįj Suvienytos Valstijos paveržė nuo Mexico Californiaj ir kitus krasztus. Tuose krasztuose buvo katalikiskos misijos ir bažnycios, ant kurių ūzlai lingiausių pakėlimui kraszo pinigų; perėjus tiems krasztams po valdžij Suvienytų Valstijų, Mexico atsiskė mokėti pinigų ant tų institucijų reikalų, kadangi ūzlaikyti jas toliau buvo pareigai Suvienytų Valstijų. Kuigai per Amerikos valdžias reikalavo, kad Mexico ir toliau mokėtų toms įtaisoms metinę paselpą, bet toje ant atsiliėpimo Suvienytų Valstijų su reikalavimu, ūzmanė paversti tą klausymą ant iszriszimo Haagos terptautiskam santaikos sudui. Sudas tas isztikro pradėjo perkrautinėti Suvienytų Valstijų reikalavimą, bet dabar tą provą vėl atidėjo, kadangi Mexico reprezentantai ne turėjo visų reikalingų dokumentų, o Suvienytos Valstijos teipogsi neturi nė jokių dokumentų, pareimimui savo reikalavimų.

Po globa vienos isz turtin-giausių tautų ant svieto, Filipinų salos nupnolė ekonomiskai dar žemiau negu buvo, kada jas valdė nuvargusi Iszpanija. Gyventojai per karę isznaikintų provincijų Batangas ir Luzon, kurios buvo pirma turtinčiausiomis, ne gali ne prigulincijų mokesczių ūzmokėti. Filipiniskai komisija, matydama, kad isz nuvargusių gyventojų ne galima mokesczių iszpauisti, dovanoją jiems žemės mokesczių už sziuos metus. Ne to vienog reikia, tokioms menkos vertės dovanoms Amerikos valdininkai ne pakels ekonomiskai jų paczių nupuldty ir isznaikintų salų.

Ant salos Mindanao amerikoni rengiasi į karę, kadangi jau visi mato, kad karės su tos salos gyventojais ne galima iszvestyti. Jis dar maži pasikėlimų pulkeliai ir ant salos Luzon, dar ir czi pasikėlimas ne su visu suvaldytas. Manillės karizskas sudas vėl iszeisino vieną oficiera, ant kurio paliepimo kareiviai pylė filipinecziams vandenį į gerkle. Prezidentas Roosevelt vienog ne ūztvirtino iszeisnanczių nusprendimo, bet liepė atiduoti minėtą oficiera ant nubaudimo kitam sudui, bet ne dryso paduoti motyvų tokio padavydijmo, nors czi motyvus kiekvienas gali suprasti: prezidentas mat ne tiki jau teisingumui amerikoniskų oficierių, bet isz baimės ne drysta tą pasakyti.

Azija.

Maskoliszkas randas, nors Chinų valdžios per savo pasiuntinį Peterburge ūzklausė, nesiekubina atskatyti, kada isztrauks maskoliszką kariu-menę isz Mandžurijos; rodosi, kad ji, nors pasizadėjo pasitraukti ir atiduoti tą valdžij Chinams, joje pasilikis ant visados, jeigu per karę kas nors isz Mandžurijos ne iszvyrs. Ne Anglija, ne Japonija iki sziol, ne atsiliėpė su reikalavimu, kad Maskolija iszpildytų visam svietui duotą pažadėjimą ir kad pasitrauktų isz Chinų valdybos.

Tuli Amerikos laikraszczių talpina perserėgėjimus, kad Amerikos bizeriniai nesiekubina su dešimju pinigų į kolius nors ūzsiėmus Chinuose, kadangi buk į porą metų tu-rės Europos vieszpattytės pasidalinti Chinus; vieszpattytė ta atsirado jau ant kranto prapulties ir ne gali atsigrėbti, ne susidrutinti, randuoi truksta pinigų ant reikalingiausių pakėlimui kraszo įtaisų. Ir pirma sunku ciecoriaus valdžioms buvo ką nors svarbesnio nuveikti, o dabar tą padaryti dar sunkiau. Pasutinė gana didelė kontribucija, ant Chinų ūzdėta dėl bokserų maizty, dar labiau viską pagadino; Chinali tos kontribucijos ne

istengs ūzmokėti ir už ją at-seis griebti žemės krasztus. Prie dabartinio valdymo būdo ir netikumo ir nerangumo ūrėdinkų ne galima puolan-czio kraszo nuo prapulties iszgelbėti. Nuolatiniai pasikėlimai įstamė į vargą visus kraszo gyventojus.

Tame vienog yra tik dalis teisybės. Kad ciecoriaus valdžia netikusi, kad turinti per daug valios ūrėdinkai ne tike, tas yra tiesa; tą su-pranta ir pats chiniezczi, bando pasikelti ir numesti nuo savo sprando netikusią ciecoriaus valdžij. Gali Europos tautos pasidalinti Chiniuos; klausymas tik, ar ilgai juos galės valdyti? Po sveti-ma valdžia, kad ir ji butų niekiaus, net tokia kaip maskoliszką, chiniezczi visgi szio to iszmoka, su laiku at-siras supratimas ir meilė tė-vynės, ko sziaūdien chiniezczi ne turi. Tasyk, jeigu chiniezczi pasikels priesz nepraszys globėjus, nors visą Euro-pą ir Amerika susijungtų ant suvaldymo chiniezczių, pajlegos pasirodys per menkos. 400 milijonų žmonių ne galima svetimame junge laikyti, jeigu jie panorės isz to jungo iszsiluosuoti; o tasyk ir karės krasztus ateiti-tų ne chiniezcziams mokėti bet tiems, kurie pasikėlimo juos pavergti. Svetimi krasztai, nors ir pasidalintų Chini-us, valdys juose ne ilgai.

Maskoliszkas randas tan-žiai nelaimingos salos Mar-tinique juodveidžiai ima vir-szų ant baltveidžių. Czia yra dabar vos 5000 baltveidžių ant 180000 parvuotų. Pliantacijos ir žemė priguli, teisybė, baltveidžiams, bet ūztai veik visi ūrėdinkai, zinoma, iszėmus gubernato-rius prancuzo, yra negrai ir jie teip valdo visą salą, kaip jiems patinka.

Ant salos Hayti revoliuci-ja traukia toliau. Ne vie-na partija, bent į trumpą lai-ką, ne gali galo revoliucijai padaryti. Kadangi ant salos yra daug europeiskų prekė-rių ir pliantatorių, tai Su-vienytų Valstijų randas bijo-si, kad kokia nors Europos vieszpattytė, įgindama savo pavaldinius, ne butų priversta iszdyti ant kranto savo kareivių ir ūzinti kokią salos krasztą. Pereitą sanvaitę prezidentas Roosevelt su mi-nisteriais rodavysį ką dary-ti, kad tokios progos ne duo-ti Europos vieszpattytėms.

Amerikos laikraszczių nuo seniai kalbina randą ūzinti Hayti republiką ir padaryti ją Amerikos valdyba tokią kaip sala Porto Rico. Tros-kime svetimiems prigulincijų krasztų Amerikos politikie-riai mažai turi konkurentų. Po politikierių įtekme esan-tis randas paprastai duodasi prikaltėti politikieriams ir griebia jų nurodomus kraszt-us, kur greitai sudemoralizuoja dar labiau visus ūrėdus negu buvo pirma.

Republikoj Venezuėlėj, ro-dosi, kad prezidentui Castro isztikro pasiekė atsigrėbti ir dalį revoliucionierių pa-traukti prie savęs. Sumuszę revoliucionierius, jis revoliucionierių vadovą Matosą pagarsino už pardavėją Vene-zuelės svetimiems isznaudoto-jams. Per tai isztikro Castro terp revoliucionierių pasėjo neuzsitikėjimą Matosui.

Columbijos randas garsina, buk revoliucija vidurinėse provincijose likusi suvaldyta ir buk dabar ant Panamos

Transvaalijos ministerių pirmėsdis Reitz keliauja į A-meriką, kur laikys praneši-mus apie paskutinę karę pie-tinėj Afrikoj ir apie pasielgi-mus angljonų šu burais laike karės.

Angliszkai laikraszczių isz-giria kolonijų ministerį Chamberlainą, kadangi jam ne tik pasiekė iszpilinti an-gliszkas valdybas pietinėj Afrikoj, bet pasiekė priversti Chinų randą panaikinti vidurinius muitus ant sveti-mų atgabenamų į Chinus tavorų. Girti ypacz už neva panaikinimą tų muitų nėra ką, kadangi tie muitai dar ne panaikinti. Chinų ran-das pridėjo pasargą, kad mu-itai tie bus panaikinti, jeigu ant to sutiks visos vieszpatty-tės vedanczius su Chinalis prekystą. Pritarimo tokio iki sziol Maskolija ne davė, o be to ir Chinali muitų tų pa-naikinti ne gali. Taigi Chi-nuose viskas pasilieka po se-novei, czi Anglija nieko ne pelnė. Maskoliszkas gi am-basadorius liepė virszininkui maskoliszkos kariu-menės isz Mandžurijos iszvyti visus ū-zinanczius kokius nors ūrėdus angljonus. Tas yra jau į-žeidimus Anglijos, o Cham-berlain ne drysta priesz tokį padavydijimą ne protestuoti, kadangi ir protesto Maskol-ja galėtų ne paklausti.

Pietinė Amerika.

Ant prigulincijos Prancu-zijai nelaimingos salos Mar-tinique juodveidžiai ima vir-szų ant baltveidžių. Czia yra dabar vos 5000 baltveidžių ant 180000 parvuotų. Pliantacijos ir žemė priguli, teisybė, baltveidžiams, bet ūztai veik visi ūrėdinkai, zinoma, iszėmus gubernato-rius prancuzo, yra negrai ir jie teip valdo visą salą, kaip jiems patinka.

Ant salos Hayti revoliuci-ja traukia toliau. Ne vie-na partija, bent į trumpą lai-ką, ne gali galo revoliucijai padaryti. Kadangi ant salos yra daug europeiskų prekė-rių ir pliantatorių, tai Su-vienytų Valstijų randas bijo-si, kad kokia nors Europos vieszpattytė, įgindama savo pavaldinius, ne butų priversta iszdyti ant kranto savo kareivių ir ūzinti kokią salos krasztą. Pereitą sanvaitę prezidentas Roosevelt su mi-nisteriais rodavysį ką dary-ti, kad tokios progos ne duo-ti Europos vieszpattytėms.

Amerikos laikraszczių nuo seniai kalbina randą ūzinti Hayti republiką ir padaryti ją Amerikos valdyba tokią kaip sala Porto Rico. Tros-kime svetimiems prigulincijų krasztų Amerikos politikie-riai mažai turi konkurentų. Po politikierių įtekme esan-tis randas paprastai duodasi prikaltėti politikieriams ir griebia jų nurodomus kraszt-us, kur greitai sudemoralizuoja dar labiau visus ūrėdus negu buvo pirma.

Republikoj Venezuėlėj, ro-dosi, kad prezidentui Castro isztikro pasiekė atsigrėbti ir dalį revoliucionierių pa-traukti prie savęs. Sumuszę revoliucionierius, jis revoliucionierių vadovą Matosą pagarsino už pardavėją Vene-zuelės svetimiems isznaudoto-jams. Per tai isztikro Castro terp revoliucionierių pasėjo neuzsitikėjimą Matosui.

Columbijos randas garsina, buk revoliucija vidurinėse provincijose likusi suvaldyta ir buk dabar ant Panamos

sauszonės siaurumos, kur yra vos 4000 revoliucionierių, traukia 15000 rando kareivių. Randas todėl žada re-voliuciją su visu savaldyti. Tam pažadėjimui vienog ne daugelis tiki.

Paryžiaus laikraszczių prane-sza, jog 300 angliszkų kareivių ūžmė prigulinti Sia-mui sultanatą Kalanton, ant Malajiszkio pussalio, pietinėj Azijoj ir žinoma, isz czi geru ne pasitrauks.

Isz Lietuvos.

Isz Vilniaus.

3 d. rugsėjo Vilniuje, ant pri-akito prie miesto priemieszio Žverinciaus atsiuvo bieklystų lenktynės.

Per pirmutines penkis dienas rugsėjo mėnesio, Vilniaus žemiz-kame banke per sukcioną par-da-vinėjo už skolas bankui namus mieste Vilniuje, kurių savininkai neužmokėjo bankui prigulincijų palukų.

Vilniaus viesza biblioteka isz-leido katalogą maskoliszkų knyg-ų esančių bibliotekoje. Apkri-tai, maskoliszkų knygų Vilniaus bibliotekoje yra 23662, taigi be veik desimtai dalis visų knygų esančių bibliotekoje; daugiausia joje yra knygų lotyniszkos kalboj. Skaitlios knygų maskoliszkų kal-boj nuo 1896 m. pasidaugino ant: 4466 knygų ir 155 periodiszkų iszleidimų ir laikraszczių.

Vilniaus miestas iszleidia ant žmonių apszvietimo reikalų 30-000 rublių ant metų arba 2% su-rinkimų. Tai ne daug.

Į Vilniaus neseniai ūdėtą pre-kytos mokyklą szimet atsisaukė beveik dusek daugiau norinczių pastoti negu mokykloje yra vietų; pusė atsisaukusiu, nors iszlaike egzaminą, nepatilo į mokyklą.

Nedidomi piktadariai apšėjo paczo skrynute esančią priesiaz gubernatoriaus rūmą ir stengėsi padegti, bet likosi nubaityti. Ne-žinia, su kokių mieriu jie norėjo į sudeginti. Gubernatoriaus juk į skrynute savo laiszką nemeta, bet siunčia tiesiog ant paczo; į skrynute meta laiszkus tik privatiszkos ypatos.

Isz Vilniaus gub.

Per sanvaitę nuo 14 — 22 d. piutės Vilniaus gubernijoj apszgo žmonių visokioms limpan-czioms ligoms: Vilnioje: pilvini-mas sziltinėms 7, szlakuotoms 1, tymais 14, kraujine 1, difteriti 1. Paviezuose apszgimų buvo: szlakuotoms sziltinėms, kaimo Staszliakuose, Vilniaus pav., apszgo 4, isz kurių 1 pasimirė; pilvini-mas sziltinėms, kaimo Baltu-piuose apszgo 2; tymais darbi-ninkų gyvenime ant geležinkelio ant 672 viorsto apszgo 5 ypa-tos.

Isz Sviro, Vilniaus gub.

28 d. piutės szitose aplinkinėse siautė baisi audra ir lytus su de-bešų praplyszimais, kurie ne ma-žai bledies pridirbo. Perkunas ūdėgė namus Rakoviczo, kurie ir suėdė. Iszsiplatinti gaisrai nedaleido vietinė ugnagesių sar-gyba.

Isz Aszmėnų, Vilniaus gub.

Tulose vietose prasidėjo jau darbai szitate pavietij prie dir-bimo naujo geležinkelio, kuris bėgs nuo Bologoj į Siedleus; ant visos linijos prasidės darbai nuo szio rudens. Kelias tas vie-nog žemdarbiams ne daug naudos atgabės, kadangi Vilniaus gub. paviezuose, per kuriuos bėgs tas kelias, ukininkai ne turi pro-dukty ant iszveidimo svetur, ką surenka, viskas eina ant vietinių reikalų.

Szitate pavietij, kaimo Vado-le, Subatnikų valsztuje, siautė gaisras, kuris iszsinikino 7 ukes ir visus krutanczius ukininkų tur-

tus; žmonelės ne tik ne teko tur-ti ir pastogės, bet ne turi nė ką valgyti.

Isz Garto.

Cziynyksztė miesto randa nutarė atsizaukti į randą su praszymu paszelpos vietiniam maskoliszkam teatru po 3000 rublių ant metų; dabar randas ant to duoda tik 1000rubl. (Vilniaus teatru duoda 5000 rubl.). Jeigu randas su teatro pagalba stengiasi platinti czią maskolystą, tai jo priderystė ir ūzlaikyti savo padėtoja.

Kelių ir karės ministerija pas-tatys ties Grodau tvirtą tiltą per Nemuną. Tiltas tas bus ant plianto einanczių į Baranovi-czus.

Cziynyksztė realizzką mokyklą apszvietimo ministerija nutarė ūdaryti, o jos vietoj bus atida-ryta vidutinė techniszką moky-kla.

Isz Pisko, Minsko gub.

Susitvėrs isz žemdarbių szito pavieto specialiszką draugystę, turinti ūz mierį davinėti ant leng-vy iszlygų paskolą žemės savini-kams, ūzsiimantiems visokiais ant pakėlimo žemdarbių bandy-mais. Žemdarbių szitose aplinkinėse, kaip ir visoj Lietuvoj, isztikro reikalauja pagerinimo.

Likimas ūzdraustų knygų.

Maskoliszkas muitų departa-mantas per idė ministerijos prane-sė visoms parubetij munityn-czioms, jog visos atsiutos isz ūz-rubėdij, cenzuros ne perleistos, taigi ūzdraustos, knygos, laikraszc-ziai ir kitoki rastaiz, ne iszga-benti ir paskirta laik į ūzrube-žius, turi but munitynėzių per-siuzti Peterburgo ciecoriszkam knygynui. Dabar todėl galima tikėti, kad maskoliszkos munityn-czioms nesiskubis su grąžinimu at-gal atėjusį į Maskoliją isz ūz-rubėdij druku; greiciau juos suš Peterburgo knygynui, kuris to-kiu budu bandys, apvogdamas privatizskas ypatas, dauginti knygų skaitlį. Ir slapta per ru-bėdij pergabentas, valdžij konfis-kuotas knygos, konfiskavę turi siuzti į Peterburgo knygyną.

Karizski sudai Lietuvoj.

Ant prisakymo virszininko maskoliszkų karizskų pajėgų Lietuvoj, likosi parengti karizski sudai sziuose Lietuvos miestuose: Tauragėj, Kaune, Minske, Bo-bruiskie, Dineburge ir Rygoj. Su-dai vienog tie bus tik tuomtarpi-niai, ilgai ne ūzilaikys, jie pas-kirti tik ant perkrautinėjimo bė-ganczių provų.

Priverstinai palmta žemė.

Ant reikalų geležinkelij, pri-verstinai, ant kelių ministerio pa-davadydijmo, bus palmta žemė nuo privatiszkų svininkų ant isz-platinimo geležinkelio stacijas Monekaj (Kauno gub.) paims 4 desiatinas ir 792 ketvirtinains sieksnius; ant iszplatinimo Pane-vėžio stacijoje—2 desiatinas ir 145 sieksnius; ant stacijos Szilėnų (Szaulių pav.)—1830 sieksnių; ant stacijos Vileikos (Vilniaus gub.)—1750 sieksnių; ant stacijos Vol-kovisko (Garto gub.)—5 desiatinas ir 802 sieksnius; stacijai Lunie-ne (Pinsko pav.)—2 desiatinas 51 sieksnių; stacijai Kobrinio (Garte gub.)—100 sieksnių. Už pa-lmtą žemę jos savininkai gaus ūz-mokesnį ne tokį kokio nori, bet tokį, kokį randas pripažis.

Isz Kauno gub.

Žmonelės jau suvėrė daugumą javų nuo laukų. Dabar vien li-nai ir bulvės dar neuvalyti. Rugius pasiekė veik visur suvėr-ti ne sudugysius, kadangi pasku-tiniuose laikuose ant poros dienų apsiesto lytus ir isz to ukininkai pasinaudojo. Grūdai visur stam-bus ir graūs. Bulvės vienog ne visur geros; ant sunkesnių dirvų jos pava. Daugelyj vietų ir szie-ną pagadino lytus: surinko jo vienog daugiau negu pernai.

Isz Rygos.

Virszininkas Latvijos geležin-kių iszdavė prisakymą, kad

kontroleriai peržiūrėtų keliau-janczių geležinkeliais bilietus tik dienos laike, o saugotusi tą dary-ti naktimis, ką kontroleriai dabar tankiausiai daro ir ant to budo kontroliaimo bilietų važinėjan-ti tankiai siuntė pasiskundimus geležinkelių ūzveidai.

Sziemetinis ūzderėjimas žiemi-nių javų ir vasarųj Latvijoj bu-vo niekėsnis negu Lietuvoj.

Isz Prusų Lietuvos.

Pereitą sanvaitę už javus mo-kėjo Tilidėj: ūz szėplį pernyks-zcij rugių 7.50 Mk., ūz szieme-tinių 5.70 — 6.00 Mk., miežių 6.00 Mk., ropuczių 1.40 — 1.50 Mrk.

Klaipėdoj mokojo: ūz szėplį kviecių 7.55 — 7.80 Mk., rugių 6.15 — 6.40 Mk., miežių 5.25 — 5.50 Mk., avių 4.15 — 4.40 Mk., baltųjų žirnių 8.50 Mk. — 9.00 Mk., raiunų 8.00 — 8.50 Mk., ropuczių 1.60 — 1.80 Mk. Už centurių (100 svarų) sziaudų 1.60 — 1.80 Mk., szieno 2.10 — 2.40 Mk. Už svarą szviesto 0.90 — 1.00 Mk.; ūz svarą kiauszių 2.40 Mk.

Maszkolozkoj pusėj valdžios suaresztavo vokiszką plaukinėjan-tį ant Nemuno garlaivį "Heroldą".

Prusų Lietuvos kariu-menės virszininkas Kuraliaucziuje, jenerolas Goltz, prisiekė virszininkams ger-nzon Prusų Lietuvoj, ant darbų paleisti kareivius, jeigu dvarpo-niai ir ukininkai reikisaukt darbi-ninkų ant nuvalymo laukų. Prusų Lietuvos darbininkai skun-džiasi, kad darbo ne gali gauti, o kareiviszkos valdžios paleidiai dar kareivius, kad jie darytų konkurenciją darbininkams. Ka-reiviai, turėdami valgi, drabužį ir gyvenimą nuo valdžios, gali dirbti daug pigiau už paprastus darbininkus, kuriems didesnę dalį ūzdarbio reikia apversti ant val-gio ir drabužio.

Prusų Lietuvninkų Susivien-yjimas 31 d. piutės atlaikė susi-rinkimą Skazguriuose.

Karaliauczius valdžios isz-leido prisakymą visiems Prusų Lie-tuvos mokiniojams ne bausti vai-kų ne vokiszkai kalbančių tėvų už neganėtiną mokyklų vokiszkai; ne muisti vaikų per rankas, kaip tai Prusų mokiniojai pa-prastai darc.

Pereitą sanvaitę už kiaules mo-kėjo Tilidėj: ūz porą parsų 4—6 sanvaicių po 18—24 Mk., ūz seneiszių iki 33 Mk. Už kiaulę mokojo po 58 Mk., ūz penėtas po 45 Mk. už kiekvieną 100 svarų svarumo.

Viename kaimė netoli Klaipė-dos bernavė jaunas lietuvis isz Maskoliszkos Lietuvos. Pasi-naudojęs, kada patsai ukininkas ir jo pati iszvažiavo isz namų, isz-laužė jį į kletį, iszlaužė spintas, paszlovę 200 markių pinigų, sė-do ant gaspardoriaus bicyklio, no-rėdamas dumti į Maskoliją ir isz-tikro laimingai prisigriebė iki rubežiu. Czia ūdėjo pas vieną ukininką paklausti rodos, kaip geriausiai slapta pereiti per rube-žij. Ukininkas, nuširdėdamas keleivį, apsiėmė jį perversi per rubežij, bet vietoj vėst kur rei-ka, nuvedė į Dovilus ir ten atida-vė į standaro rankas. Pabėgėlis prisipažino, kad jis apvogė gas-pardorių ir pavogtus daigtus snai ukininkas atgavo. Prusų Lie-tuviai laikraszczių, pasiremdami ant szito atsilikimo, bando siundyti žmonis ant visų masko-liszkų lietuvių, ateinanczių ant darbų į Prusus. Tielaikraszczių ūzmirsza, kad ir Maskoliszkolietuvoj pasitaiko, kad atėję isz Prusų į Maskoliją, nors gauna teigiamus darbus ugeu masko-liszkai lietuviai Prusuose, ne tik apsiavaga, bet papildo ir dar biau-resnius nusidėjimus, o vienog ūz pavienius tuos atsitikimus niekam ne ant mislies ne ūzeina visus prusus ūz niekszus laikyti, kaltes vieno verst ant sprando visų Prusų gyventojų ir priesz juos perserėginti žmonia.

Atsiliepimas Kalnakasių Unijos Komitetui.

Mes, Unijos komiteto lietuviai, esame dėkingi tautieciams lie-tuviams darbininkams už tai, kad jie neužmiršo sztraikuojanczių Pensylvanijos anglekasių, dėka-vojame jiems už paszelpą, kokią mums suteikė savo aukomis. Mes neuostome reikalavę savo tiesų, nepaliausime gryn mus reikalų, kol anglių kastynių carukai ne-sizpildys mūsų teisingų reikala-vimų. Teisybė yra mūsų pusėj, todėl jie priversti bus pripažinti tai, kas mums priguli.

Sztraikai traukia jau penktas me-nuo. Jeigu mes butume seniau vis kpriderancizai apsevarstę, tai szig-diniam laimėtume sztraiką su viena dienna. Jeigu laike rinkimų bu-tume balsavę už kandidatus Soci-alistiskos partijos, valdininkus turėtume teisingus; kadangi da-rėme kitaip, valdžij turi tarai anglinių carukų, jie sunaudoja savo pajigas ant apgnimo kas-tynių savininkų reikalų, jų kare-i-vių ginklus vartoja priesz gina-czius savo tiesas darbininkus. Dabar darbininkai jau geriau vis-ką supranta, jie su nekantrumu laukia balsavimo laiko, kada tu-rės progą pabriežti kryžiuok priesz kandidatus socialistiskos partijos; jau ir didesnę pusę ka-zokų (?) stoja socialistų eilese, kad tik pasigėrė ne persikeistų ir ne pasitrauktų nuo tikro kelio.

Neužilgo pamatysime, ar szie-tie sztraikai iszeis ant naudos an-glių kastynių carukų ir jų tarnų. Jie szgidiniam supranta, kad darbininkus sztraikus daugeliu darbi-ninkų atsidarė akys ir per tai su-drutino socialistų partija, o tas ne iszeis ant naudos anglinių carukų. Kada socialistai susidru-tys, jau kapitalistų tarnai ne ga-lės szdaudyti į pulkus beginklių darbininkų; todėl tai dabar szefi-rai ir jų tarnai, norėdami pata-ruoti ponams kapitalistams, erzi-na darbininkus, kad rastų progą szvėris, kadangi žino, kad iszlėgę nesuszdaudytis, supratę teisingų dabartinį valdžij, turės pereiti į socialistų pusę.

Pas mus yra du politiszkai klubiab. Dabar veik visi tikri lietuviai laikosi socialistų; neži-nia tik, ar laike balsavimų visi laikysis, kaip laikosi dabar, ar terp jų ne atsiras parduociančių bal-sus kapitalistams ūz gėrymus ir menkus ūrėdus. Daugumas lie-tuvij szgidiniam supranta, kad darbininkų gali iszliausuoti isz ka-pitalistų vergavę tie socialistai, vienatinė politiszką partija, ku-riai rūpi darbininkų labas. An-tai cziynyksztis Litewsko-polski Klub teipogi žadėjo rinkti au-kas ant naudos sztraikuojanczių kalnakasių, bet kiek suriako ir kur dingo surinktos nuo žmonių aukos, nieks ne žino, kalnakasių unija, kuri kontroluoja aukas pasiktas ant suszelpimo sztraik-kerių nieko ne žino apie surink-tas ant to mierio Litewsko — Pol-skų Klubu. Musų broliai lie-tuviai deda aukas ne Litewsko-Polski Klubui bet vien ant naudos vargą kenzianczių sztraikuojan-czių unijos sanarių. Tegul todėl ir ant toliau musų broliai teip da-vo, kaip iki sziol; jeigu duoda aukas, tai tegul jas duoda tiems, kurie paszelpo reikalauja, o ne Klubams, nes Klubai nė vieno nuozimczių ne davė ant naudos sztraikuojanczių kalnakasių, nors renka aukas neva ant to mierio. Aukos ant naudos sztraik-kuojanczių Pensylvanijos kalnakasių turi but siuztos stacizai ant antrozso: Wm. B. Wilson, National Secretary Treasurer, 1103 Stewason Bldg., Indianapolis, Ind. Wisos aukos turi pereiti per centraliszką kasą; rokundas veda Centraliszkas Nacionaliszkos Unijos sekretorius ir židininkas. Aukos ant suszelpimo sztraikuojanczių kalnakasių szdėtos turi pereiti per kontrolę Centraliszkos anglekasių unijos.

Vietinės Unijos sanarys — Bazilius.

Isz Amerikos.

Neteisingi urodininkai.

ST. LOUIS, Mo. Cziannyksczai miesto rodos sanarij, 197 ypatos, sutvystę ypatiszką draugystę, kuri už pinigų daro visokius ant miesto nenaudos užgyrimus. Daugumas jų pasidavė likosi suarezuotų. Prietojos prie- to draugystės po prisiega pasidavė- davo nē jokiam ateitike ne išduoti savo sandraugų.

Pnskendo garliavys.

DETROIT, Mich. Cziannyksczai porte paskendo garliavys H. Houghton. Prie to prigirė trys ypatos. Laivas gabeno akmenis. Matyt nuo paskutinių ly- tų akmenys prisigirė vandens ir išbrinkę, iszardė laivą, todėl jis teip greitai paskendo, kad žmo- nės ne spėjo išsigelbėti.

Ketina padidinti vyskupysczu skaitliu.

Suvenytose Valstijose yra 85 katalikiskos vyskupystės, bet tarp vyskupų nėra nė vieno, kuris galėtų susikabinti su milio- nais lietuviszkų ir slaviskų ka- talikų. Dabar, kaip garis lais- raszczai, popiežius skaitliu vys- kupysczų rengiasi padidinti iki šimtui. Atriai kunigai gaus 15 naujų sziltų vietų, o katalikams reiks dėti didesnes aukas ant už- laikymo vyskupų ir jų tarnų.

Atetviai atkake plutes menesų.

NEW YORK. Per visą piatės mėnėsį atkake į New Yorko por- tą ateivų 32498, arba ant 8000 daugiau negu per tokį jau laiką pereinę metų. Isz atkakusiu a- teivų valdžios suliskė 230 mo- teriskų ateivų, isz jų tik 11 su- grąžino atgal. Į su vyriskais a- teiviais didelių ceremonijų ne da- ro.

Reikalauja tiesu prieš girtokliu.

NEW YORK. Prieszininkai svaiginancijų gėrymų Cortland County reikalauja nuo szeto tiesdary buto, kad ant apstaby- mo girtokliavimų būtų iszduo- tos atkakancijos tiesos: jie reika- lauja, kad kiekvienas norintis gerti svaiginancius gėrymus iš- pirtų licenciją ir mokėtų po 5 dol. ant metų. Apart to, vardai turinczių ant girtokliavimo li- cencijos kad būtų garsinami du kartą ant metų, ant visų žinios, kad jie geria svaiginancius gėry- mus.

Bestimokiant New Yorko.

NEW YORK. Į Didžiojo New Yorko mokyklas ant szio mokslo metų pirmė 502903 mokintinių, taigi beveik trisysk daugiau ne- gu yra mokintinių visoj Lietuvoj, nors skaitlius gyventojų Lėtuvo- j yra trisysk didesnis negu New Yorko. New Yorko mokyklas dabar lanko ant 35000 vaikų da- viau negu pernai. Dėl visokių prie- šaszių į mokyklas ne pirmė 5300 norinczių mokintiesi vai- kų.

Ežeras karszo vandens.

PHOENIX, ARIZ. Netoli Mexiko rubežiaų yra gana didelis ežeras, turintis 14 angliskų mylių ilgio ir 3 pločio. Ežere tame iki szio buvo paprastas szaltas vanduo. Dabar vanduo pradėjo virti, kyla karštieji garai, o isz dugno nema- tomos pajegos meta karsztą dum- blą. Gyvenanti ežero pakrantose indijonai, persigandę, isszneszdino isz tų aplinkinių. Tą nepaprastą apsisziskimą, matyt, pagimdė vulkaniskos pajegos.

Milijonierius apdovanojo laik- raszczu pardavinetoja.

NEW YORK. Garsus trustų tvr- tojas, Amerikos didžiausias did- turtis Morgan pirkio nuo laikras- czų pardavinetojo laikraszczu numerį ir davė jam 50c. Vaikas vienog pasivijo didturtį ir atida- vė jam 49c. atgal. Užtai malo- ningas milijonierius pridėjo dar 50c. vaikui kaip dovana nuo sa- vęs. Ne didelės vertės yra tokia dovana; neturtingi tankiai dides- nes geradėjes padaro, o laik- raszczai apie tai tyli.

Nenori apsisvedusiu mokintojų.

SALT LAKE CITY, UTAH. Czi- annyksztė mokyklų užveizda nu- sprendė ne priimti apsisvedusiu mokintojų ir praszalinti nuo vie- tų visas apsisvedusias. Nežinia kodėl. Priederitį praszalinti ne- geras; tarp apsisvedusiu gali but geresnės negu nevedusios.

7 žmonės nusimodino.

PARIS, TEX. Netoli nuo czi- gyvenantis farmery, ant apsau- godimo medvilnės nuo vabalų, apibastė augmens su nuodais Paryžiaus žala. Kadangi lytaus ne buvo, tai nuodai ant medvil-

nės pasliko ir nuo jų dabar nusi- nuodino 7 darbininkai renkanti medvilnę: jie, kvėpuodami, į- traukė nuodus į plaučius ir nuo jų pasimirė.

Musis tarp indijonų ir baltvė- džiū.

Aplinkinėse Tomatal, Meksike, indijonai norėjo pavogti fermerių galvijų bandą. Farmeriai vienog greitai susirinko, apsiginklavo ir isztraukė ginti savo gyvulius. Už- gimė smarkus musis, kuriame szeszi indijonai likosi užmuszti, o keturi likoši į nelaisvę paimiti.

Nuimė nuo muses ikandimo.

BROOKLYN, N. Y. Pasimirė czi- George Lindhurst nuo įkan- dimo musės. Musė įkando jam į ranką ir nuo to ranka szimjo. Paszaukti daktarai apreiszkė, jog ne gali pagelbėti, kadangi nuo įkandimo užsinuodino krau- jas.

Nauji zokoninkai.

Angliskas pasazerinis garli- avys "Oceanic", iszplaukę isz Liverpool į New York, tarp ki- tokių pasazerių, turi 30 jaunų arių, kurie keliauja į Ameriką, norėdami tapti zokoninkais. Jie keliauja į Galveston, Texase, kur nori pastoti į esantį ten ka- talikiską klostiorij. Amerikoje ir be tų yra daugiau arių kun- gų negu reikia.

Reikalauja sugrazinimo iszples- tu abrozdu.

SAN FRANCISCO, CAL. Katali- kiskia Amerikos organizacija "Council Catholics Truth Socie- ty" atsiliepė prie prezidendo Roo- sevelto su reikalavimu, kad jei būtų atiduoti visi szventi abroz- dai, kokius grįžtanti amerikonis- ki oficerai parsigabeno nuo Fili- pinų salų. Apart to, organizaci- ja reikalauja isztirimo, kokių bu- du tie szventi abrozdoi pateko oficerams; gal jie tapo isz ba- žnyčią iszpleszti? Ir tas gal but.

Cholera ant kariszkio laivo.

Nuo Filipinų salų atkako į Ja- ponijos portą Nagasaki Amerikos kariszkas laivas su grįžtanciais nuo Filipinų karveivais. Laikė kelionės ant laivo cholera apsi- rgo keturi karveiviai, todėl Japonijos valdžios laivą suliskė kvarantenoj, niekam nuo jo ne duoda art kran- to iszlipti.

Sniegas.

STOUT CITY, IA. Sziaurinėj da- lyj Black Hill 11 d. rugsėjo pu- sėtinai pasnigo. Aplinkinėse Bald Mountain saiegas laikosi Aplinkinėse Cheyenne, Wy- ominge, užstoją tikri žiemos szaltai: termometras nupuolė iki 25°, vandens užsidengė ledo pluta.

Dega kerosino szaltiniai.

DEAUMONT, TEXAS. Cziannyksc- ziai kerosino szaltiniai dega. Pirmutinę ugnį užgesino, bet szaltiniai, nežinia kokių budu, isz naujo užsidėję ir dabar ugnies ne galima suvaldyti. Szitose aplinkinėse yra 410 szaltinių. Iki szio ugnis pridirbo jau labai daug bledies.

Vulkanai Alaskoj.

SEATTLE, WASH. Atkakę czi- garliavys Bertha atgabeno žinį, kad Alaskoj atsiradė keli vulka- nai. Isz kalnų virszunių Re- doubt, Illiamma ir Szv. Augusti- no kalno kyla liepsna ir tirsztai, juodi debesy.

Suaresztavo pinigų dirbejus.

SEATTLE, WASH. Suaresztavo czi- tris jubilierius, brolius žy- dus: Juozą, Albertą ir Marcusą Meyerus ir agentą Torantą. Ap- skundė juos už dirbimą netikrų pinigų.

Pirmutinis sniegas.

DUBUTH, MINN. Atkakę czi- 9 d. rugsėjo garliavai atgabeno žinį, jog ant Superior ežero siau- st pirmutinė szimet sniego dar- gana; didžiausia dargana buvo rytinėj dalyj Superior ežero.

Girių galisai.

TELLAMOOK, ORE. Szitose ap- linkinėse net szesziote vietose siauczia girių galisai, kurie prisai- rtino jau prie szio miesto. Gy- ventojai, kiek jų yra, visi dar- buojasi prie gesinimo ugnies, kadangi bijosi, kad ugnis neis- naikintų szito, isz visų pusių de- ganczių girių apsausto miesto.

Aplinkinėse likosi isznaikintos keturios farmos. Iki szio vienog ugnies apstabyti ne pasisekė.

Portland, Ore. Girių galisai.

PORTLAND, ORE. Girių galisai sziaurinėj szeto Oregono dalyj pridirbo bledies ant kelių milio- nų dol. Iszdegė teipogi miesta- liai Bridel Val, Viola; girių galis-

rai isznaikino ir daugybę farmų. Netoli Vancouver sudėgė dvi mo- teriskės ir 3 vaikai.

TACOMA, WASH. Girių galisai siauczia visuose vakariniuose pa- vieciauose szeto Washington; nuo rubežių Britiszkos Kolumbi- jos iki upėj Columbia visos girios gaisrų apimtos. Miesteliai Elma ir Falwin likosi teipogi ugnies isznaikinti. Degancziotes giriose yra medžių kirtėjai, su kuriais ne žinia, kas atsitiko.

Explozijos.

NEWARK, OH. Lentų pioviny- cziose netoli Martinsburg explo- davo garinis katilas. Explozijos likosi užmusztas piovinyczų sa- vininkas ir vienas darbininkas.

GREENFIELD, IND. Lentų pioviny- cziose.

Tremont Gant explo- davo garinis katilas. Explozi- joje du darbininkai likosi užmusz- ti, vienas mirtinai sužeistas, o apie 12 yra lengviau sužeisti.

North Fork, W. Va. Big Four kastynės Algoma Coal & Coke Co. atsitiko baisi dujų ir

parako eksplozija, kurios du balt- vėdžiai ir 15 negrų darbininkų li- kos ant vietos užmuszti. Olose vienog yra dar daugiau darbinin- kų, kurių dėl daugybės prisirin- kusiu close garų, iszgelbėti ne ga- lima. Garai eksplo davo nuo vie- no darbininko liempso, o nuo to užsidėję ir sukrautas parakas.

Gaisrai.

NEW YORK. Sudėgė czi- viz- tincziuos ir kiauilinkai, ant Ran- dalls Island. Ugnyje "prazuvo" 1500 viztų ir 200 kiauilių.

SAN JOSE, CAL. Sudėgė czi- didelės alaus leidinyczios Frede- ricksburg Brewing Co. Bledį

ugnies padarytą skaito ant 300000 dol.

Netalms ant gelezinkelio.

DENVER, COL. Netoli Struby susimuszė du gelezinkelio trukiai. Prie to dvi ypatos likosi užmusz- tos, o viena mirtinai sužeista.

Isz darbo lauko.

NEW YORK. Atkako czi- Pennsylvanijos gubernatorius

Stone įsieztko kelių ant užbaig- mo teip ilgai besitraukiančių angleskių sztraikų. Gubernato- rius pasiūlė kastynių savininkams savo tarpininkystę, bet, turbūt, nieko ne pelnė. Garsus trustų tv- rtojas Morgan apreiszkė laik- raszczų reporteriams, jog sztrai- kai gali pasibaigti tik tasyk, jei- gu darbininkai atsiedus ant ma- lonės kastynių savininkų ir su- grįžt prie darbo be jokių pasargų. Na, o valdžios ne turi nė jokio ginklo, ar jo surasti ne nori, ant suvaldyti neturinczių gėdos ir doros kapitalistų. Jeigu žmonės ne apsiarūs ir laike rinkimų u- rėdinkius padavinės balsus už a- laus stiklą, tai gali ateiti laikai, kad 80 milijonų Amerikos užes- pastos vergais, atiduotais ant ma- lonės kelių szimtų pralobėlių.

Tarnaujanti ant gelezinkelio

trukių į vakarus nuo Chicago ma- sinistai ir vagonu stabdytojai susiorganizavo ir pareikalavo nuo kompanijų pakėlimo algų ant 20%. Jeigu reikalavimas ne bus iszpildytas, jie ant syk ant visų gelezinkelio į vakarus nuo Chic- ago nutarė pakelti sztraiką. Per tai trukių bėgiojimas į vakarus turėtų su visu pasiliauti, kadangi gelezinkelio kompanijos ne galė- tų gauti iszlavinčių ir paštanczių kelių scabų.

WELCH, W. Va. Italiski ak- menų skaldytojai, dirbanti prie

rengimo naujo pecizaus United States Steel Corporation, isszlozė sztraiką. Kompanija sutiko pri- imti atgal jos praszalintus darbi- ninkus. Sztraikai todėl pasiba- gė ir sztraikavę darbininkai su- grįžo prie darbo.

CANON CITY, COL. Smelting

dirbtuvėse numadino darbininkų algas: pirmą jie gaudavo po \$2.75 už 12 darbo valandų, o dabar tik \$2.50. Sziaip darbai eina czi- gerai ir isz kitur atkakę darbi- ninkai greitai gauna darbą.

PHILADELPHIA, PA. Kastynių

savininkai tvirtina, kad jie ne isz- pildys nė jokių angleskių reika- lavimų; sztraikai, kaip jie sako, gali pasibaigti vien tasyk, jeigu darbininkai be jokių pasargų pasiduos ant kastynių savininkų malonės.

BOSTON, Mass. Pasibaigė

czi- sztraikai darbininkų alaus leidinyczų. Darbininkai reika- lavo vien priėmimo atgal visų sztraikavusių darbininkų.

TAMPA, FLA. 400 darbinin- kų Seidenberg & Co. cigary dirb- tuvių pakėlė sztraiką. Darbinin- kai perstatė savo reikalavimus, bet kad jie likosi atmeti, darbi- ninkai paliovė dirbą.

Visokių tikėjimų bažnycziose dvasizki žmonių vadovai perei- totes nedėlios dienų peikė savinin- kus anglių kastynių už jų nenuo- lankumą. Kasdien ar ir musizskiai kunigai tų darė?

CHICAGO, ILL. Vedėjai Swif- to & Co. piovinyczų nutarė

vėl sztraikuoti, kadangi kompanija, priimdama ne prigulinczius prie orgnizacijų, stengiasi mašinti al- gos organizuotų vedėjų.

TAMAQUA, PA. Greenwood

anglių kastynės pereiš sanvate pradėjo dirbti su scabsais. Kiek scabų dirba, tikrai nežinia, ka- dangi kastynių savininkai tų sle- pia.

SCRANTON, PA. Delaware,

Lackawanna & Western Co. pra- dėjo darbus su scabsais Brakin kastynėse. Kiek pasisekė surin- ki scabų, nežinia.

CHICAGO, ILL. Vedėjai par- davinyczių Mandel Bros. nutarė

sztraikuoti, kadangi pardavin- czių savininkai be priekasziės pra- szalino vienų jų sandraugą.

OTTUMWA, IL. Pasibaigė

czi- sztraikas tarnaujanczių ant sztrikarių. Kompanija pripa- žino tarnaujanczių organizaciją ir sztraikieriai sugrįžo į darbą.

CHICAGO, ILL. Duonkepiny- czii vedėjai nutarė sztraikuoti,

jeigu darbdaviai neutsiks ant mo- kėjimo tokių algų, kokias pirma mokėjo.

CHICAGO, ILL. 200 vedėjų

Excavating Teamsters Union pa- kėlė sztraiką. Jie reikalauja po 12 dol. ant sanvaitės, o gauna tik 9 dol.

KANSAS CITY, Mo. Frachtų

iszskrovėjams ant cziannyksczių gelezinkelio, be reikalavimo isz jų pusės, pakėlė algas.

BOSTON, Mass. Sztraikas

darbininkų cziannyksczių alaus leidinyczų pasibaigė.

ISZ

Lietuviszku diryū.

Isz Waukegan, Ill.

Cziannyksczai lietuviai nuo gruodžio mėn. pereinę metų turi savo kunigų kun. Smolenską, pus- brolių kun. Kravczuną isz Chic- ago. Vyskupas daleido užimti jam musų parapiją. Naujas du- zis pirmo isz pradžių parapijo- nams patiko, visiems buvo geras, dabar kasdien ar czi- nežinūs vaidai parapijoje, kadangi musų kunigėlis, geriau apsidairęs ir matomai pamokytas kitų, prade- da elgtiesi teip kaip ir kiti.

Waukegan parapijoje

yra ne daugiausia, dabar yra vos 350; pirma buvo jų daugiau, bet sus- tojus darbams cukraus dirbtuvė- se, daugelis issziskraustė kitur.

Kaip visur ant pradios teip ir czi- truktas pinigų ant prideran- czių įrengimo bažnyczies. Mu- sų kunigas, matydams gerumą ir nuolankumą parapijoje, pra- dėjo juos kabinėti statyti bažny- czią, bet kad kasoje nėra pinigų, tai ne galima darbo pradėti. Ku- nigas žadėjo ištraukti paskolą, reikalauja vien, kad turinti ne- krutanczius turtus gvarantuoti užtrauktą skolą. Tokių vienog mažai atsirado, daugumas pabu- žo kad ne reiktų nu- stoti savo savasties, jeigu kunigas ar ne norėtų, ar ne galėtų skolos issmokėti. Negalėdams prika- bėti statyti bažnyczį, reikalavo, kaip tai padarė ir jo pusbrois Chicagoje, kad pirma pastatytų kleboniją, kadangi dabartiniam gyvenime, ant bažnyczios vir- zsaus, ne nori gyventi; jeigu ne- statys klebonijos, tai kunigas pa- gaudino, kad apieis parapiją ir sugrįž į Chicagą (to negalės pa- daryti, kadangi jo pusbrois turi kun. Gerdiūną už asistentą, o dviejų czi- ne reikia). Parapijo- nai vienog buvo kitokios nuomo- nės: jiems rodėsi, kad kunigėlis gali dar dabartiniam gyvenime pagyventi kokius vienus ir kitus metus, kol parapijos kasoj ne su- sirinks daugiau pinigų; galima apieisi ir be naujos bažnyczios, Dievą garbinti galima teip gerai dabartinėje kaip ir naujoje.

Pajuto apie norą statyti naują

bažnyczį ir Chicagos prabasz- czius. Jis apreiszkė, kad Wau- kegan ne daleis statyti naują bažnyczį, kol waukeganieziai ne užmokės jam už atvažinėjimą per penkis metus sykį ant mėne- sio misijų laikyti. Už tą parei-

kalavo 111 dol; be užmokėjimo- ji pinigų žadėjo ne duoti bažny- czii statyti; pusę gi tų pinigų ža- dėjo paskausti ant statymo nau- jos bažnyczios.

Parapijonai susažkė mitingą, ant kurio atvažiojo ir kun. Krav- czunas. Kada kunigas perstatė savo pretensijas, parapijonai su- tikio užmokėti reikalaujamus pi- nigus, bet drauge pareikalavo, kad ir kunigas sugrąžintų pi- nigus buvusius parapijos kasoj, ku- rią per penkis metus, be jokio isz- skravimo, valdė kunigas Krav- czunas. Per visą laiką laikymo musų parapijos kasos į jį įplaukė apie 5000 dol. Parapijonai pa- norėjo žinoti, kur dingio tie pi- niginai, kadangi jų kasoj nėra. Ku- nigas paminėjo tulus iszdavimus, bet parapijonai pareikalavo paro- dymo kvitų. Ant to kunigas pasakė, jog kvitų neturys, kadangi jas davęs advokatai, o tas ne- žinia kur nuėjęs (už nuėjęmį kvitų ir kasos pinigų visgi atsa- ko kunigas prieš parapiją, su advokatu j's gali rukuoti, kaip jam patinka, tas parapijai ne gal- voj).

Dabar parapijos kasą valdo pa- ti parapija ir yra gerai, bet toks budas matyt ne patinka kunigui Smolenskiui: jis dabar stengiasi pagriebti kasą į savo rankas ir valdyti ją be jokios kontrolės, kaip tai daro ir kitar Amerikos lietuviszki kunigai. Vienų ne- deldienų per pamokslą pasakė, jog buvęs pas vyskupą Chicagoje ir bekalbantis apie bažnyczios etaty- mą, vyskupas paklausė, ar daug yra pinigų kasoj, bet jis, kun. Smolenskas, ne galėjęs atsakyti, kadangi nežina (priederėjo pa- klausti kasos globėjų, o tie but pesakė, kiek yra pinigų). Vys- kupas, girdi, užpykęs, pasakė: "kas pas jus do mada, jeigu uo- dega galvą veda (galva yra tie, kurie pinigų suėda, o uodega tie, kurie isz svetimų pinigų mi- na; parapijos galva yra parapijo- nai, o kunigai turi but jų tarnais, kadangi parapijonai jiems algas moka, todėl turi tiesą savo reika- lavimus statyti. Nieks nuo kun- gų ne reikalauja didelio proto, bet visgi galima reikalauti ir nuo jų tiek bent, kad jie teisingai savo pareigas sprastų. Parapijonai ne reikalauja samdyti sau ponų, kuriems reikia vergauti, bet sam- do vien tarnus atlikimui atsakan- czių pareių). Ant ga'o užsakė, kad 14 d. rugsėjo atvažiuos sys- kupas apidurti vietą, bet ne pa- sakė kokią: ant statymo bažny- czios ar klebonijos? Be naujos klebonijos dar musų ne turtinga parapija gali apieisi; spręsti ji- apie vietą, kur statyti bažnyczį, gali vien tie, kurie savo kasztais ją statys. Ant to, mums rodosi, ne reikia nė jokio paszaliojo da- leidimo nė uždraudimo.

G.

Isz Tuluca, Ill.

Lietuvių yra czi- gana didelis borelis, tik gaila, kad ne visi pri- taro darbams ant labo lietuvis- tės, ne visi linkę prie gero. Tarp cziannyksczių lietuvų iki szio svarbesnių vaidų ne buvo, todėl turėjome viltis, kad su laiku, vi- si suėję į krup, dirbsime ant musų taautos labo, bet neseniai at- važiovo poras lenkbernių isz Pennsylvanijos ir jie tuojaus pa- kirsztė mus į partijas. Atkakę isz Forest City lenkberniai teip ne kenčia lietuvius, kad atvirai kalba, jog iszmuszty visus lietu- vius (tegul lietuviai su jais ne draugauja, tegul pasitraukia, tų- syk ne bus progos nė pyktiesi. Rd.), jeigu juos įveikti galėtų.

Musų kunigų laikraszczai tvir- tina,

kad katalikiskos bažnyczios Amerikoje nebutinai turi but užrašyti ant vyskupo vardo, kitaip jos ne gali but katalikis- kos. Kamgi tokia me- lagystė? Juk ne visos katalikis- kos bažnyczios Amerikoje užra- szytos ant arių vyskupų vardų, to reikalauja niekiasai, labiausiai sudemoralizuoti kunigai, kadangi tasyk, nors labiausiai elgtusai, nors labiausiai demoralizuoti žmonės, parapijonai ne gali pra- szalinti kunigo nuo parapijos, o vertų, kad juos su kaczergoma bobos iszvytų, ne truksta Ameri- koki dūszų plemenų. Sztai pas mus yra dvi katalikiskos bažny- czios: ar i italijonų; paskuti- nė pastatyta du metai argal ir ji užrašytas ant vyskupo, bet ant Davlin Coal Co. ir užrašyti ją ant vyskupo ir vyskupas ne reika- lauja. Mat toks su tokiu su- eitaiko. Kompanija užlaiko ku- nigą, bet jis labiau tarnauja kom- panijai negu tikėjimui, todėl nieks czi- jo ne godoja ir ne myli; kunigas yra kompanijos agentu

teip, kaip antai musizskiai, kur bažnyczios užrašytos ant arių vyskupų, yra tik vyskupų agen- tams, o ne bažnyczios ir tikėjimo tarnais. 2 metai atgal, kol ku- nigo ne buvo, kas vasarą kompa- nije turėdavo siųsti agentus į Pennsylvaniją arba į Kansas įsiez- kti darbininkų, kas daug kasz- tavo, o dabar tų visų kunigas atlieka; užgimus sztraikams, jis rupina scabsus kompanijai, žino- ma, savo vienauczius, daugiausia grincorius, nepažistanczius cziannyksczių sanlygų, kurie pri- ima biauiausias dabus, kokių seni kalnakasai be primokėjimo ne dirbo. Dabar czi- te iszro- do, kad kitokių tautysczių dar- bininkams reiks isszineszdinti, o liki vieni italijonai kunigo su- traukti.

Cziannyksczai kalnakasai issz- siuntė ant suszėjimo Pennsylv- anijos sztraikierių pirmą kartą 1443 dol. 43c., o antrą kartą \$1103, 23c.

Tulukietis.

Isz Manchester, N. H.

Darbai sziau kartu eina czi- gerai; žmonių be darbo nėra. Dirbtuvių yra czi- diktai ir visose dirba; yra czi- viena dirbtuvė, kurioje dirba net 14000 darbinin- kų; apart to yra dar dvi dirbtu- vės, kuriose dirba po keliolikų tukstanczių darbininkų; daugia- siai yra czi- medvilnės dirbtuvės, yra teipogi viena szilkų dirbtuvė, marszkinų szopų yra 4, kuriose nemažai lietuvų galėtų gaut dar- bą.

Lietuvių yra czi- tik 9 ypatos, bet ir tarp tų yra lenkberniai ir kitoki iszgamos, kurie gėdisi savo prigimtos kalbos. Nors lenkai to- kių iszgamų nekenczia, bet jie lenda į lenkų kalbį, o ant galo lenkai visų czi- nekencziami, darbdaviai lenkų nenori nė į dar- bą priimti.

Dabar lenkai mupiko bažny- czią, gavo ir kuniją, patraukė ir lietuvius prie savo bažnyczios. Kad tik, isszauodeję ir isszvilioję pigius, lenkai isz savo bažny- czios lietuvius neisazvę? Teisybė, 9 lietuviai ir geriausi nejtengs atekros bažnyczios užlaikyti, rei- kia jiems glaustiesi prie svetim- tauczių, tik kasdien ar gerai daro, besiglausdami prie lenkų? Juk lenkai ne kartą Amerikoje lietu- vius nukriaudė.

J. Gud.

Isz Nashua, N. H.

Cziannyksczai lietuviai elgiaisi gražiai: nesutikimui tarp jų nėra. Turi jie paszelpinę draugystę Szv. Kazimiero ir beveik visi prie jos teisybės. P. Steigvila "Žvaigždė" 9 lietuviai ir geriausi nejtengs atekros bažnyczios užlaikyti, rei- kia jiems glaustiesi prie svetim- tauczių, tik kasdien ar gerai daro, besiglausdami prie lenkų? Juk lenkai ne kartą Amerikoje lietu- vius nukriaudė.

